

AA 17 940. THEMOS
IOANNES RHELLICA

NVS, TIGVRINVS, CHRISTIANO

Lectori salutem, & conscientiae tran-

quillitatem per Christum

Iesum.

Va occasione Gasspar Megander suas in Paulum Cōmentationes publicare compulsus sit, Christiane Lector, ex praelimnari eius Epistola patet. Neq; uerò operapretium est ut eas hic tibi multis commendem, partim quòd sperem illas suo se fructu satis commendaturas, partim quòd quum author (tametsi ob miram in sacris literis tractandis, ac germano sensu eruendo, & acrimoniam, & diligentiam meritò commendandus esset) mihi & conterraneus, et amicus sit, satius est, ut à commendatione supersedeam, ne tritum illud nobis occinatur, Mutuum muli. Proinde illa posthabita, me ad institutum meū conferam, quod ad hunc modum accipe. Quum literarum studia ubiq; fermè frigeant, & pleriq; hanc culpam Euangelio imputent, statui ad te studij nostri Bernensis rationem perscribere, non ut per eam nos orbi notos faciamus, sed ut uel alios nostro exemplo ad similem, aut potiore rationem extimulemus, uel ut pro nostra uirili hanc Euangelij labem abstergamus. Ludus itaq; literarius hoc modo insti

do institutus est. Elementarijs pueris tres uiri honestis stipendijs conducti praesunt, quorum haec sunt nomina: Ioanes Endesbergius, aut si Graecè mauis, Telorus, ludimagister, iuuenis trilinguis. Petrus Huberus utriusque linguae mediocriter gnarus, τὸ ἐκείνου ὑποδιδάσκων, qui pueros trium linguarum rudimenta docent, unà cum tertiano quodam, qui tantum Latinae linguae prima elementa tradit. Caeterum ego, & Gaspar Megander, ijs, qui in studio literarum nonnihil profecerunt, haec tradimus. Ante prandium ad imitationem Theologicae Tigurinorum scholae (tametsi longe sequamur, & uestigia semper adoremus) uetus Testamentum: ita, ut Latina interpretatio praecedat. Deinde Septuaginta praeleguntur, quae partes meae sunt. Tertiò Hebraica ueritas secundum rem grammaticam, hoc est genuinum sensum, à Megandro ita explicatur, ut primum indicet, quid cum Latina, & Graeca translatione ei conueniat, aut secus. Postremò ubi & Germanica interpretatio praelecta est, praelecti loci scopum & summam ostendit, ac quomodo singula pro suggestu tractanda sint edocet. Post prandium hora duodecima ego solus nunc Erasmi libellos de utraq; copia, & Salustij historias alternis praelectionibus enarro, breui Dialectices, & Rhetorices elementa exorsurus. Sub horam tertiam itidem solus Nouum Testamentum in ea lingua, qua scriptum est, praelego, primum Gram

RHELLICANI EPIST.

matici, deinde & Theologi (pro mea in hisce literis paruitate) officio fungens. Porro ne prædictæ prælectiones frustra prælegantur, sed ut appareat quæ quisq; fructum inde reportet, cum Vuolgangi Capitonis uiri undecunq; doctissimi, pientissimiq;, tum eorū, qui hic uerbo dei præsumt, communi consilio in proxima Synodo decretum est, ut singulis diebus Martis (quando & agrestibus Parochis propter rerum uenalium forū adesse licet) in harenam descēdanus, ac propositum unum atq; alterum difficilem scripturæ locum tractemus. Quæ exercitatio quantum ad mores, & linguam formandam in periculosis illis temporibus nobis conducatur, res ipsa indies docet. Pleriq; enim multo instructiores cum ad Papistas, tum Anabaptistas conuincendos fiunt. Hæc habui in præsentia Christiane Lector, quæ te scire operæpretium putauī, tuum interim fuerit, Megandri annotationibus frui, & meam hanc opellam qualemcunq; (Euangelij certe causa, & rei literariæ promouendæ susceptam) eo animo accipere, quo ego eam suscepi, hoc est sincero, & candido. Tu si quid nouisti rectius istis, Candidus (ut inquit Horatius ad Numitium suum) imperti: si non, his utere mecum. Nam si te candidum harum lucubrationum iudicem experti fuerimus, & ea temporis progressu tibi cōmunicabimus, quæ idē Megander in Pauli Epistolā ad Ephesios mira ingenij dexteritate scripsit. Vale.

IN BIBLIOTHECAM

BERN. OMNIS GENERIS LI-

brorum copia instructam, eius-
dem Rhellicani elegia.

Aud secus ac Martē uicit Tritonia Pallas,
Auxilio Graijs dum fuit illa suis:
Pellitur et nostro sic tēpore Martia turba
Finibus Vrsinis Pallados huius ope.

Vera Minerua etenim summi sapientia patris

Restaurata modo est, Berna beata tibi.

Nanq; dei uerbum, celsiq; oracula patris,

Irradiant menteis lumine nunc hominum.

Barbara quæq; fugat Pallas, suscepta cruenta

Nomine mercedis bella fugare solet.

Atq; ita contingit, quod uates ille futurum

Isaias quondam uaticinatus erat:

Scilicet ex gladijs uomer cudatur aduncus,

Hastaq; tunc falcis pergat habere modum.

Pro gestis etenim, bombardis, et catapultis,

Bibliotheca grauis ianq; parata manet.

Codicibus grauis est ea, nec uulgaribus, immo

Quos celebrant Græci, Iuda, Latinus item.

His opus est armis, qui uere castra Minerue

Sectantur: cadit his Barbarus hostis enim.

At quum profuerint non arma nitentia cuiquam,

Ni quoc; uibrandi sit sciuis ille bene:

RHELLICANI

Sic nec Berna satis putat esse uolumina clara
 Mercari, ut blattis illa cibus fierent.
 Quinimò doctores magno conducit, et ultra
 Discipulos multos illa fouere solet.
 Namq; nisi hoc fieret, Pallas contempta iaceret
 Ethnica, nec sacrae tum foret ullus honos.
 Ni fuerint siquidem studiosis premia digna
 Paulatim redeunt Barbarae regna quoq;
 Quamq; ferenda sient haec Barbarae regna Mineruae,
 Saeculis praeteritis discere quisq; potest.
 Namq; Gothis, Hunnis uastantibus omnia Romae,
 Barbaries penitus regna Latina capit.
 Nec solum Romana capit, sed Graeca pererrat
 Regna: nec Hebraeas ut sinat illa tribus.
 Ars siquidem nulla est, quam non temerauerit illa,
 Ethnica siue sit haec, siue sit illa sacra.
 Accidit hinc dominus Iudeis ante minatus
 Quod fuerat, nostra ut reprobamens fieret.
 Iustum namq; malum reputauimus: inq; serena
 Luce uelut caecus palpitat omnis homo.
 Pontifices siquidem quidquid statuere, ualebat
 Plus quam quae statuit Christus homoq; deus.
 At quum nos tandem dominus miseratus inerteis,
 Prima Latina redit lingua, polita, elegans.
 Lingua Pelasga dehinc caput exerit, atq; docentur
 Iudae elementa dein, Biblia sancta dein.

Hinc

Hinc factum ut uarijs collata uolumina linguis,
Exerent arteis inq; caput nitidum.
Quo facto, sensim cecidit Romana tyrannis
Pontificum, domino iam feriente feram.
Flamma sopiti ignis mox emicat, atq; resulget,
Quae fouet, ac reficit languida corda hominum.
Sic ut nemo queat seducier insuper, ipse
Ni uelit in tenebris sponte manere suis.
Pro his igitur donis grates persoluere dignas
In primis domino quisq; pius studeat,
Dein studiosa cohors, praesens, ac postera saecula
Et mediatori praemia digna dabunt.
Nam mediator erat prudens, sanctusq; senatus,
Auspicio cuius Bibliotheca sita est.
Nollius officio praefectus erat literato
Huic, satagens libros comparet, atq; locum:
Hic literisq; fauens, literatus & ipse, subiuit
Gnauiter hoc munus, conficit atq; cito,
Praemia digna ferent autem si grata iuuentus.
Pro meritis fuerint, ac studijs dedita.
Hoc fiet, si rite colatur, ametur in aeuum
Is deus, ac dominus, qui facit omne bonum.
Principium ueluti sapientiae est, esse colentem
Vnius domini, doctus ita esse potes.
Sic tu doctus eris, aliosq; docebis amanter,
Non tibi natus eris, non tibi doctus eris.

RHELLICANI EPIG.

At si negligitur dominus, nec doctus eris tu
 Rite tibi adscribens quod domini fuerat.
 Profueritq; alijs tua nec doctrina, oberit sed
 Quum tibi, tumq; alijs exitiosa manet.

F I N I S.

Ὁ αὐτὸς Ρελλικανὸς ὁ Τηγρινὸς, τῆ
 νεότητι Ἀρκτοπολίτιδι.

Βιβλιοθήκα βαρῦς σοι ἔτοιμαθεῖσα πάρεσι
 φίλτατε παῖ, ἰμ' ἔχοις Παλλιάδος ὄπλα καλὰ,
 Παλλιάδος ὄπλα καλὰ οἷς ἔπεισε μ ποτὲ βάρβαρος
 λαομειδοντιάδης, Ἰλιον ἄκροπολις. (ἐχθρὸς
 Ως Ἐνὺμ ἀπολεῖται ἄμουσος, ἀπερὸ κάλος σοι,
 Παλλιάδ' ἰα χηῖοθα ἄρ' ἰδέης ὄπλα.
 Γράμματα τοι φιλόμουσε παῖ μάθε σὺν θεῶ, οὐ
 Παλλιάδ' ἰα χηῖοθα πανοπλία δ' ἴνασαι. (τωθ

τέλθ.

